Србобран излази: СРЕДОМ и СУБОТОМ.

Предплату примаю све ц. и кр. поште, познати скупитељи и уредничство (грчка улица у кући брой 1491).

Рукописи невраћаю се натраг.

СРБОБРАН

Предплатне цене на три месеца 2 ф. 50 н., на по год. 5 ф., на год. 10 ф. а. вр.

Огласи: маньи до 20 врста за трипут стаю 3 форинта 70 новч. већи преко 20 до 40 врста, 5 фор. аустрийске вредности.

ГОД. V. У НОВОМ САДУ У СРЕДУ 29. СЕПТЕМБРА 1865. БРОЙ 78.

Бирачима новосадским.

У очи избора посланика новосадског за предстоећи угарски сабор држимо за дужност нашу бирачима новосадским споменути, да ће овай сабор и по радньи и послѣдицама један од найважниих сабора бити. Да та радня саборска буде од *спасоносних* послѣдица по државу, народе и домовину, треба да су посланици народни не само свестранно научени, него осим тога тражи се озбилян патриотизам, разборитост, прегореваюћа мужка одважност и либералан дух. Али новосадски бирачи треба да се іошт и на ово обзиру:

Нови Сад држи се у цѣлой држави за *средсреду србства* и *нѣгове интелигенције*. Нови Сад е мѣсто, кое е досад не само мислима, него и дѣлима *свѣсти народне* своме народу преднячило, и у кое би народ српски свагда упро очи, кад год би се о важном и битном питаню нѣговог живота радило.

Кад с едне стране то пред очима имамо, а с друге стране знамо, да ће се на овом угарском сабору не само државоправно питанѣ претресати и рѣшавати, него и *питанѣ о народностима*, а на посе: *заключеня нашег благовештенског сабора*: онда новосадски бирачи, особито *српске* народности, при избору посланика и на то ићи мораю: да се за посланика изабере муж, кои е досад рѣчма и дѣли засвѣдочио, да се за *права српск г народа* мужки заузимао; да се изабере муж, кои е у нашем народу стекао *име*, и кои ако не сав народ, а оно *знатну странку* уза се има.

Ми се надамо, да глас наш неће бити глас вапиюћег у пустиньи.

О сѣдинѣню Далмације, Хрватске и Славоније.

Под овим насловом доноси „П. Л.“ чланак кои ми сбог важности нѣгове нашим читателѣм овде саобштавамо.

Већ е толико писано о овом послу, да би се могло кому чинити сувишно, опет се на то повраћати. Доиста да знамо да све око нас мируе, те да само устрпльиво очекуе, кад ће се створити сѣдинѣнѣ; и ми би муком чекали тай срећни час народнога препорода. Али нам се ние варати: има явних и муклих непрнятеля н ше народне среће, пак ти немирую, него увек измишляю нове противности народной желѣи; стога смо и ми дужни стара и нова измишлѣня побияти, навластито сада, када неможе дуго трајати, да се опет о сѣдинѣню нерадн.

Чему се надати из сѣдинѣня? — Тако нас обичайно упитую наши противници. Човек или странпутицом забасао, или га вихор занео, те се нађе удалѣн од свое куће, од свое обители, найпрво му е, пута потражити, коим би се повратио свому завичаю. Ако су му пути препречени, ино му ние, него се онде удомити, где е долутао. Бурна времена од преко четири века отргла су Далматинце од свое словенске браће; остала Далмација, кано посечена грана од свога дуба. Да е Далматинцем на слободи било, ако не повратити се опет к своіой браћи, а то барем удомити се свойски у самоћи, ни на по ада неби било: Словенци су се хвала Богу кроз векове одржали, а како су се Далматинци удомили, то е свакому очито. Туђи език завладао, запустили се народни обичаи; тко се ние туђему езику научио и туђему обичаю навикао, тай као да е получовек; тай се неможе надати напредку и користи као они, кои су загрезли у туђинство А и само се каже да кад е грана осечена од свога паня, трудно, да би жиле пружила и уврежила се и плодила; а ако би іой и та срећа у део пала, свакако іой се осушило и опало найпре лишће, пак чекай и чекай да ти се опомене; ако се Далмации тому и надати, свакако іой доста іош и чекати. — Е ли читаоци тако, или ние? — Ако е тако, онда нека свет знаде, чему се ми надамо из сѣдинѣня Ми се надамо на повратак уз свою браћу, да ћемо се на своини опет удомити, а то угодние и гойние живити, што наша браћа нису пустила свое народно благо, него што су болѣ могла с њим се прометала, те им се и просветом и науком умножавало. У сѣдинѣню ми се надамо науживати се свое народне просвете, свое народне науке; а то и деца знаду да е то едино право, човечие благо, на ком се богатство добива као камате на главници.

Како ние до тога, то вам може бити и без сѣдинѣня: овако нам примећую наши приятельи; али е тому кратак одговор. — Кушали смо се уз Млечане, уз Француже, пак су знали наши дедови, како им е било, а знамо и ми. Ето смо има неколико година под царском круном, или о себи, или ако уза кога, не уз родну браћу, пак видимо и кушамо и данас, што е и како е. А све оставимо на страну, само напоменимо толике лепе речи, што смо чули из Беча, и овде у Задру, како ће наш език напредовати дан по дан на суду, а промислимо, е ли се за длаку помакао од онога, како е било с ове стране четири године, пак онда проценимо по том све остало: све до сада или стои, или на раци иде, или се на пужеви вози, пак нам се изволило вратити к своіой крви.

Будале, овако нам опет говоре, и Хрвати су под царском круном, пак ће вам и уз њи бити све еднако. Знамо то ми да е Хрватска и Славония део аустрийске државе, кано и Далмация; али ми и то знамо, а и ви знате, а чините се као да незнате, да Хрватска и Славония имаю свое старинске закене, кое светли цар ние пометнуо, него им оставио на слободи, да се с њима реде или да их меняю са нѣговом потврдом, како е њима згодно; пак они могу себи законе стварати и у оном, што е нам чекати из Беча. Реците ви сада, наши приятельи, ако те закон веже, е ли болѣ да се сам свежеш, или да те други свезуе? Ето вам на избор.

Ех, на то нам одговараю, и наши иду у Беч, да оне законе праве. — Есте, ето смо видили и кушали; петорица међу две стотине, едва да кои разуме, о чем се остали преговараю. Пак іош и то: од оно двеста, колико их за Далмацию знаде? Можда два Истрияница, два Трстянца, да су у Далмации била; три четири Словенца да по народной ћуди погоде што се Далмации хоће; а Чеха ние, да би што по народной слутньи угонетнуо; Поляци су од нас далеко; а остало све Немци, па ако нам е где кои и земльом ближи, народном ћуди за сто миля су нам дальи. А у Загребу, или у Задру, или у Сплѣту, или где му драго на нашой земльи, Дал-

ПОДЛИСТАК.

Нешто о поучителним духовним беседама

кое е у дане празничне и недѣлне говорио Андрей Монашевић парох НСадски.

У Ново-Саду епископска штампария 1865.

С почетка морам споменути, да са овим врстама ние моя намера побияти цену „Поучителним духов. беседама“ кое е г. Андрей Монашевић парох НСадски говорио; нити ћу намеру говорника, кою е при говореню и штампаню „своих“ беседа имао, осуђивати. Но за нужно осећам споменути зло кое се да перекнем код свию српска писателя, ал већом чести код духовни проповедника сасма укоренило, кое зло по мом мишлѣню повода би могло дати онима страним аукторима, из коих њине мисли и речи па и цела слова узимамо, мислити, да се сви са г. Монашевићем слажемо, кад дух. беседе без сваке приметбе, као собственост г. Монашевића у свет пуштамо. Критика е књижевна правац одредила, и свима онима кои туђе умне производе било усмено ил писмено за свое собствене у свет протуруе, процес књижевне крађе на врат баца —

А што се тиче они, кои се колико толико са проповедима баве, никако тако неправедни бити немогу с прам страни аукторa, а особито с прам ауктора „Stunden der Andacht“ кои нашим проповедницима десна рука бива, за ово време у свим приликама, као што е и самом г Мон. у дух. беседама био, никако велим немогу неправедни бити тако, да нѣгове мисли, нѣгове речи, нѣгов ред, и нѣгова цела слова од речи до речи узимаю, преваћаю, публици с катедре говоре, шта више штампане у свет под именом свое тековине разтурую, као што е г. Монашевић у своим дух. беседама урадио. Да видимо. —

Г. Монашевић у предговору свом између другог говори: „И ако у себи осећам да далеко од оног савршенства у обзиру моих бесѣда одстоим до ког сам доћи тежио, ипак себи ласкам, да ово дѣлце мое, кое сам од части из разних ауктора извео etc. кад вели дакле да е из разних ауктора извео, што нерече из коих, или бар оне да е напомено, од коих е цела своя слова превео, н. пр. из „Stunden der Andacht“ од Чокеа; или е мислио г. Мон. да ће у науци црквене словесности више кредита имати, кад оне красне мисли, красне речи наученог Чокеа затаи, и као свое собствене своіой публици, своіой браћи свештеницима у свом првенцу покаже. —

Овако шта неможе се ником а іош манѣ г. Монашевићу опростити, коме би валяло за седамнайстогодишнѣг свога проповеданя знати да ће „благоговѣине речи Чокеа свакоме и слушаюћем и читаюћем дух. беседе познате бити. Шта е дало повода г. Монашевићу пређи ћутанѣм име „Чокеа“? незнам, ал видимо да е прве врсте, прву страну дух. свое беседе из „Stunden der Andacht“ узео, прево и штампао Г. Мон. стр. 1. вели. „Ко би данас у срца смртних и у тайне надежде и желѣ њихове, с коима нову годину поздравляю завирити могао. Могуће е да тисућама почину нову годину онако безбрижно итд. А Чоке починѣ „Wer heute doch in die Brust der Sterblichen in das Gecheimniss ihrer Gefühle, Hoffnungen, Besorgnisse und Wünsche, hineinblicken könnte, mit denen sie den Anfang des neuen Jahres begrüssen! Freilich, wohl auch Tausende beginn n das Jahr leichtsinnig. etc. види „Stunden der Andacht“ Aarau 1853 Erst. Abt. Seit. 388. 389 Empfindungen am Neujahrstage. Но да неби читаоце обтерећаво са сувопарним стварима а и намера ние ови врста, упуштати се у потанѣ претресанѣ „дух. беседа“ обратићу само позор оних, кои би се о речима моима, да е г. Монашевић цела слова Чокеова у преводу штампао, уверити хтели — на слово на воскресение Хри. стр 97 дух. беседе, и слово у неделю 24 по сошествию, стр. 199 дух. беседе. Слова су изузимаюћи неколико врста цела преведена из „Stunden der Andacht“ прво „Weihe der Ostern“ стр. 254. част I. друго „Aelternverehrung“ стр. 33 ч. II.

Ово сам и оволико зато реко што су 1. многи Чокеова слова преваћали и штампали, па нису име нѣгово таили, као што е осим други за кое ми незнамо, г. Епископ Гаврил; а іош год. 1850 штампао е 24 слова Чокеова из „Stunden der Andacht“ г Іован Павловић прото Шабачки, и іош код многи други свештени садругова читао сам у рукописима слова Чокеова, за штампу справлѣна. 2. Што ће може бити г. Мон. и у том сретном положаю бити да ће моћи више части духов. беседа и у њима више туђи па и Чокеови слова у преводу штампати, па би мислим валяло казати, од куд су кое преведена, с тога, што знам да многи имаю већ преведени и іош непрестано преваћаю „Stunden der Andacht“ од Чокеа, па би онда више њих читало дух беседе, и у њима видили, кое су већ страна слова штампана, те из свог за штампу преправлѣног рукописа изоставили, а друга іош нештампана преваћали и у ред метали.

3. Што е Чоке, ако е и еванг. проповедник, за наше проповеднике, райска тица са златним перѣм, што е и г. Монашевић са катедре православне посведочио, кое се свуда па и у дух. беседама познати мора. И

4 А найглавние рекао сам ово зато, што правичност иште, да се име онога не таи, кои е духовним проповедницима, као и г. Монашевићу рѣку онакову и онолику „блогоговѣйну“ са 413 врела оставио, из кои сви и сваки, у свако доба за сваку рану и утеху, црпети и стадо свое лечити може; — „Stunden der Andacht“ Чокеа су лествице, по коима се осим други и г. Монашевић на предиковицу попео. Држим да нисам сагрешио, ако сам ово за утеху покойног Чокеа реко, по оном др. Іована Суботића: „Ако се живи неприме мртвих, мртви немогу.“

Петар Марковић свештеник.

матинци, Хрвати, Славонци, Срби све згольна браћа на окопу; како ти е то дивно, да би се разговарали и преговарали, едан другом своє потребе изказивали, да све люди, да човек човека разуме, све домаћа челяд; како би иначе они сами себи уредили и приредили, што им се хоће! Онда би могли, право рећи, да за своіом трапезом сѣдимо, а не ако е нашега масла само кап кронута, да нам она сваковрстна подроба има бити у сласт.

А нисте ли читали царску обяву? Нисте ли разумели, да ће светла круна послати на наш сабор да развиди, би ли се што хтело Далмации променити у наредби царства? — Када до тога дође, онда ће наш сабор предложити, да у Далмации буде све онако, као у Хрватской и Славонии; па зашто би сте се ви онда дружили? И ово ће на ум пасти нашим противником, да ми веома сумнямо, а мислимо, да ни сами невѣрую, еда ли ће икада Далмации самой доћи на део оне слободе и повластице, кое су већ Хрватской и Славонии узакопѣне. Єр сви судови и закони, по коим се судови владаю; науке сви веће и манѣ и сва училишта, на коима се уче; уредба управна и сви закони, коима се земля управля: да ће то икада бити оставлѣно нашим 40 заступником далматинским, у 19. веку, у аустриской царевини, неби човек здраве памети ни замислио, а камо ли се надао: на загребачком сабору о том се свем и досада радило, пак ће и одсада.

А да е баш и до тога, да се у том садашньи задарски сабор изравна са загребачким, опет неби могао имати онолике власти; єр што се управе земаљске тиче, то Далмация особитога нема него намѣстничество задарско, али своє особите канцеларие у Бечу нити има, нити ће имати. А у судской струци, гди е Далмации трећи врховни суд особити, како га имаю Хрватска и Славония? О науки нам нетреба ни говорити, єр Далмация сама неможе уздржавати све више и найвише науке за себе напосе. За тим ми овако разложимо: што неможемо сами имати, болѣ нам е с браћом у заедини посѣдовати, него се на далеко с непознатим мешати и преотимати. Метнимо за час, да би све оно, што смо рекли, остало у области нашега сабора, како би нам онда било? Из ютра се види, какви ће дан бити: ми смо видили, како е до сада с оним мало, што е било у области нашега сабора било, пак по том судимо, како би с већим пословима ишло, кад би му на део пали.

Овако од прилике с нами се преговараю противници народнога сѣдинѣня, мудрии и научении; пак наши читаоци могу видѣти, колико им е на танко дошла свака ньихова мудролия, и одатле закључит, да, ако неима какве особне користи, коя чини трећега и четвртога народним противником, сви остали, кои би се таковим називали и показивали, немаю никакова паметна темеля да сѣдиненѣ одбаце. Зато се ми и надамо, да сам свѣстни и мирни разбор, одолѣће ньиховом противлѣню, само кад садашня влада уклони оне запреке и противности, кое е била првашня основала и разастрла.

Слободна преса Енглеске уважава подпуно найновии обртай у унутрашньой политики Аустрие, кои преса са оне стране Лайте никако іош неће да одобри. Из енглеских листова вредно е следеће изводке саобштити:

„Пал-Мал-Гавета“ изражава найживлѣ симпатие за Аустрию, коя е по нѣном мнѣню тек сада у праву стадию свога препороћеня ступила. Од велике е важности — вели она — што се корак, кои е Аустрия сада учинила у Европи, а особито у Енглеской пуно уважава. То е добар, поштен корак од неизмерне важности и изгледа; и они кои су га почели требаће сваку подпору кою им симпатия либералних народа дати може, да свой задатак пор д свега биготског и себичног противленя, на кои ће наићи, сретно изврше. Извршенѣ тога задатка, ако им пође за руком биће последнѣ саранююће звоно бирократске системе владаня, освећенѣ чисте и муниципалне самоуправе, и по томе и избавленѣ монархие. Ако цар, као што се ми подпуно надамо, сталан остане, ако му притисак околности као такођер и интелигентно ободраванѣ Европе даде снаге, да све посебне тегобе и тврдокорно противленѣ чиновничке армаде, кои ће реформом своє заниманѣ изгубити, побѣди, то ће се скоро са поузданошћу до следећих резултата доћи: — *Прво*: Аустрия ће се у финансии опоравити и готово ће богата постати, єр ће обште задовольство олакшати штедню и износ пореза умножити, и єр ће комерцияльна слобода обртнички дух за подузећа у врло великом степену подстакнути. — *Друго*: Слѣдоваће уступанѣ Венеције са свима спасоносним послѣдицама таквог државничког корака, єр, будући да се нови план на припознаню права и захтеваня народности оснива, ова ће се захтевання у найячем случаю тежко моћи игнорирати. (?). *Треће*: Када та промена буде већ сасвим извршена, онда ће Аустрия наеданпут иступити из категорие аутократских држава и ступиће међу уставне народе, чиме ће укупна снага либералних начела грдан приращтай добити. —

И „Даили Невс“ пун е найболѣ надежде за Аустрию. Он брани манифест од 7 и 8 септембра као неуставно средство за уставнию цѣл, него што е икада кое аустрийско министарство до сада имало, — као аутократско у форми, али найманѣ аутократичко у духу и намери и т. д. Найпосле тврди тай либерални лист, да е гроф Белкреди са свои другови заключио, народима Аустрие свакако први део *слободне трговине* дати.

„Глобе“ говори са одушевленѣм о новой ери Аустрие: Политика аустрийских државника е сваки дан занимльивия. Они су, као што се чини сишли с пута континенталних фабриканта устава и примили су начело природног рашћеня. Тамо се народи позиваю, да непосредно преко своих законитих заступника у владаню учествую и устав земаљски ће из акта, коя законодавство издало буде, из штатуираних случая и од времена до времена санкционираних начела управе састояти се. Само тим начином може се развити скуп закона без повреде слободе. Само тако се може устав удесити по напредку землѣ и по околностима времена.

Нови Сад 28. септ.

Юче се на позив г. градоначелника у магистратской дворани скупило представничство од год. 1861, и изабрало е чланове за средоточни одбор, кои ће избор посланика руководити. Споменутом одбору председник е г. адвокат *Кондорош*, а бележник г. *И. Фухс*. Између 86 чланова дошло их е у сѣдницу само 33, дакле нешто више од едне трећине. Особито е у очи упало, да е од Срба врло мален брой био

— Пре четири дана скупио се био у Читаоници знатан брой грађана овдашньих и интелигенция српска, да се о избору посланика посавѣтую. Г. градоначелник коме е та ствар явлѣна, по добивеной инштрукции ни е могао допустити, да се конференция држи, и заповѣди, да се дружтво разиђе. Међутим дружтво се брзоявно обрати на уг. конзилиюм, и, као што чуемо, добило е одговор, да е кр. комесар упућен, шта има радити. Сад нам се явля, да е г. др. Милетић намѣран, ако се недопусти сѣдницу држати, на г. канцелара *Майлаша* брзоявно обратити се, а ако се и ту непомогне, на само Нѣгово Величество апелирати.

— Овде се починю странке организирати, кое су намѣрне *уставан избор магистрашских* чиновника код више власти молити.

ДОПИСИ.

Беч 25 септембера.

Колико нам е до тога стало, да се устав утврди колико нам на срцу лежи, да се до изравнаня дође, а колико и за тим тежити морамо, да се посебни земаљски интереси обезбѣде, и земаљска автономиа разшири, о томе могу нас добивена са свию страна извѣстия уверити.

Я нисам рад, да оне разновидности, кое су нам из журнала познате, рецитирам, я сам рад само то да саобштим, да се и међу Словенцима велика гибаня появльивати почела. При словенской светковини у Миробору родолюби су се у неком програму сложили, кои ће се ових дана у словенским листовима обелоданити. Я вам могу іош данас главние точке т га програма саобштити.

1., Пре свега захтеваю Словенци да се Истриа с Краньском спои, почем ова и осим тога тамо припада, и почем е тек године 1849 особеном круновином начинѣна.

2. Да се февруарски патент са свим одклони, и да се строго октобарске дипломе и найновиег септембарског минифеста придржаваю.

3. Да се земаљским саборима право расправе о државоправним питаньма уступи.

4. Да се за унутрашню Аустрию, т. е. за Краньску са Истриом, Корушку, Штаерску, Горицу и Триест обшти сабор установи.

5. Да се срезка заступничства по народностима уведу.

6. Да се за становнике страних народности, кои на словенском земльишту живе, особени изборни срезови опредѣле.

Као што видите, ово е чисто федералистични програм, и врло е сличан ономе народних Чеха.

Я од мое стране држим, да се од претераних желя и захтеваня озбильно чувати треба. У овоме можемо се на Мађаре угледати, и заиста, само узаимним приятельским сусретанѣм само разумним попуштанѣм може се она велика цѣл, унутрашнѣ изравнанѣ а с тим и консолидиранѣ монархие постићи. —

Осим политичних питаня заузима данас код нас финансиально питанѣ найглавнию улогу. Пита се, дали ће начаник оделеня Беке заим свршити или не. Ма како да се руковане финансия у обште поспѣшно покаже, и ма како да се чини, да е поверенѣ повраћено, ипак е оно ових последньих дана поремећено и то држанѣм поставлѣне од царевинског савета перманентне контроле комисие. Чланови ове види се да су тог мишленя да са систиранѣм февруарског устава, и ньова дѣлатност престае, будући се о ньиовой надлежности яко сумняти мора. У крилу поменуте комисие ништа манѣ неспрема се, но да се сама разиђе. Овде е вредно то у призренѣ узети, што барон Ротшилд као члан комисие уз већину пристае. Покрай овакових околности чини се невероватно, да ће он, као што се до сада увек говорило, на новом займу непосредно суделовати, и баш из те околности истиче оно узнемиренѣ, ради коег е и на нашой берзи врло хрђаво расположенѣ овладало, кое е узнемирующим гласовима из Италие и плашньом о повишеню страних дисконта іош већма подстакнуто.

На место гувернера далматинског Ф. Ц. М. барона Мамуле, кои е у станѣ мира поставлѣн, мисли се, да е Ф. М. Л Кушевић засада опредѣлен.

Из **Ст. Врбаса** 20 септембра.

Поштовани читательи овога листа у брою 74. читали су изяву написану г. Александром Чичовачким привременим овдашньим учителѣм, о збившой се овде 29 августа учительской кандидации. Сваки свестан читалац морао е прочитавши исту узданути и рећи: ей тужан вар у 19 веку мора и овай живаль народни на онаково трнѣ наилазити! заиста жалосно е и памислити да би онако ствар течи могла а іош е жалосние веровати да е баш онако и текла!. Но дотле бар док се противно не докаже, морамо држати да е г. Чичовачки истину изнео, па зато — ма да ми е цео течай врло добро познат — сада ни за, ни против тврдити, єр томе ће бити време онда, кад приправлѣни одговор на изяву г. Чивачког ма у коем нашом листу наштампан буде. Я рекох приправлѣни одговор и ово тиме тврдим што е већ явно прочитан, и то на начин врло карактеристичан по г. председника наше обштине, због чега и изнашам неко е црте, као:

1., г. председник неће вальда моћи порицати да е сад у суботу преко црквеняка за ючераньи дан на 8 час у ютру позвао люде у обштинску седницу, а у што се е ова претворила, нека поштовани читательи суде по овом што слѣдуе:

2., г. председник никако пореći неможе, кад сви знамо, да е он юче као у дан недельи присуствующе люде на ютреньой богомольи по свршетку ове, кад су већ люди из цркве изашли, натраг іи све у цркву позвао, и на средини цркве око туторова ормана стекавшима се ово говорио: „Я сам вас позвао за данас у обштину, да вам прочитам, како нас е тай наш привремени учитель, кои уредним путем ние међу нас ни дошао, преко новина лепо накитио и осрамотио, да нас сад читаю не само у овой царевини, него и по Русии, Србии и целоме свету. „Чуйте само,“ и тада почне из Србобрана читати изяву г. Чичовачког, коіом приликом свако значайние изречение своим речма толкующи све на веће подстакнуће к огорченостя слушалаца, и кад сврши читанѣ онда рекне: „Е! сад сте чули па кажите хоћетели на таку погрду оћутати, па пред целим светом као найгора обштина осрамоћени остати, или ћете му као брезобразнику и хулителю по заслуги и ми као обштина одговоримо“? На ово питанѣ изашло е свакояка одговора, чуло се да неки рече: „ние то из нѣгове главе изашло“; други опет рече: „треба нѣга одавде изтерати, и школу затворити док други учитель ког ми оћемо не дође“; а неки опет викаху: „треба и ми нѣму да одговоримо“. На кое

3., г. председник не може пореći да ние тада из свога џепа своіом руком написани одговор извадио, и на истом месту у цркви прочитао, и затим упитао: „пристаетел да му се тако као што сам я саставио одговори?“ неки ћутаху и вртише главом, већина викаше: „пристаемо“, а едан само почне доказивати да му се не свиди за уместно да се обштина као тело у новинарске полемике упушта, него ако е у истини обштина увређена, то она има другог пута удовлетворенѣ задобити кое іой се за цело измаћи неможе, само ако е у станю доказати, да онако ние ствар текла, као што ю е г. Чичовачки описао; а што се тиче явног мненя, ту е болѣ ако противу доказа има, нека едан кои

се кадар осећа нѣму одговори и сньим препирку води.

4., г. председник неможе рећи да ние на предизложено разлаганѣ одговорио ово: „Он е обштину явно изгрдио и ми ћемо нѣму явно да одговоримо, а вальда више чини, кад се на одговор овай ма и више од стотине нас подпишемо, па чрез едну депутацию уреднику пошлѣмо и платимо за штампу, него да едан одговара“. На кое исти предговорник прихвати и смешећи се рекне: „али треба знати, да само противудокази обараю нѣгово изнашанѣ, а не подписи“. — Но г. Председник упита іош еданпут, пристаюли на одговор, и кад се понови од већине „пристаемо“ онда рекне: „дакле я ћу ово на чисто преписати, а ви ће те се подписати, а биће и више кои хоће, я ћу ій већ на подпис позвати“, — са овим се седница ова — шта ли е — у цркви држана заврши. —

Тог истог дана после божествене литургие, беху опет у школу саввани люди па подпис, коіом приликом

5., г. председник не може одрицати како е преко црквеняка позвао г. Чичовачког међу люде, коме на питанѣ: шта су га звали, неодговори г. председник као што би требало, већ едан од люди и то онако, да се ни у вайгрублю пристойност бранити неможе, а г. председник само ћуташе и чиняше се невешт да пѣму у дужност спада ред обдржавати и далеко манѣ увреде закраћивати, а до онакове кад би дужност свою разумевао, неби ни доћи могло, но он за добро налазаше и далѣ ћутати, да и други едан од люди іош и грубие на г. Чичовачког нападне, па тек онда као на збунѣног почне и он с питаньима, како е смео и могао онаку изяву у новине послати, и да е болѣ по нѣга, да ако ние он писао да имену писца, или ако е наговорен нека призна, да обштина нѣму неодговара. Но г. Чичовачки одговори: „ако нисам истину казао, а ви у одговору изнесите истину, а онакову радню слободно ми е обелоданити, нека се зна како се ради“. И после траявшег са обадве стране подужег препираня, почну се люди на одговор подписивати, а г. Чичовачки се препоручи и у свою собу оде. —

Оволико за сада нека се зна да и овакових обштинских седница бива и то у обштини, коя вальда од свию других обштина найманѣ има чланова од изображене класе, па с тога и ние тешко председнику за леђа народня заклонити, и неколико туцета подписа за какву хоћеш ствар набавити, іош само кад прегуди одкуд шта, онда ти се заће с дивитом и пером у руци од дома до дома — као што се е некада овде чинило — па не фали у часу стотина подписа, коіом сведоче да е ова или она ствар од жеженог злата сковата, а овамо у очима стручног човека иста та ствар не вреди ни едне потуре. —

Угарска.

— Из Пеште являю 24 септембра: Деака су синоћ, као на нѣгов имендан извенадили найодабрании нѣгови млађи бирачи са свечаном баклядом Брой буктиня износио е од прилике 200. Пошло се од здания пияриста к гостионици „код енглеске краљице“ где као што е познато Деак станує. Кад су стали у великом сокаку од моста изиће Деак на балкон гостионице. Пошто е една мађарска песма одпевана, говорио е Деак и рекао е од прилике ово: „Захвалюем вам на том одликованю и предпоставлям да ћете ме решити од политичког разлаганя, ер я ћу онде и непозван о политики говорити, где дужност захтева. Заключуем овай кратки говор са речима с коима сваки Мађар починѣ и завршує: Бог да нам одржи отачбину.“ Бурно „илѣн“ слѣдовало е на те речи, а разуме се по себи да е Деак, кад се на балкону показао, са одушевлѣним „илѣн“ поздравлѣн био. Затим е одпевано іош неколико песама, па онда се вратише натраг.

— У *Б. Бармаш* е, као што „Пешти Напло“ явля држана 19. септембра изборна скупштина, у коіой су сви сталиши становничства заступлѣни били. Г. Дано препоручи за посланика на сабор Павла Сонтаг, на кое одма три члана скупштине оду по овога, кои у скупштину доће, где е држао говор прекидан многобройним усклицима.

У обзиру на свое политичко дѣлованѣ од год. 1848 рекао е ово:

„После земальског сабора од год $184^{7}|_{8}$ примио сам на позив приятеля свога Франѣ Пулски, подчинѣно звание у тако званом унгарско-изваньском, управо пак у министарству мађарском, кое се при особи Нѣговог Величества у Бечу налазило. Чинећи то, повиновао сам се заповести свое савести, ер я нисам ишао за званием, него мислио да у позиву реченога приятеля заповедаюћи позив отачбине чуем, коя у критичним часовима од сваког верног сина очекує и иште да дневни посао изврши. Наступише дани искушеня у октобру 1848. Мой предпоставлѣни одреди, да я и надалѣ у Бечу останем. Па опет беше савест моя, коя ми наложи, да ћенералу Бему — кои оставлѣн од своих войника и као што ми е сам казао међу по милиона становника у Бечу само се усудио едног Мађара са поверенѣм своим потражити — уточишта и некоим начином и прилике за беганѣ дадем То су, господо моя, сасвим изванредна стаия била. Осим еданайстмесечног истражног затвора кои ми е у каштигу урачунан, био сам на тежку тамницу од 2 године дана осуђен, од кое каштиге ми е найвиша милост 14 месеци скинула. Али ни тамнични видови у Бечу, ни каземате у Олмицу нису учиниле да се покаем што сам оно, кое сам за морално добро држао, учинио, и той околности приписуем я што ми ние ни здравлѣ, ни душевни покой и веселост, нити надежда моя у обзиру на отачбину на реченим местима ослабила. Год. 1850 вратио сам се натраг у отачбину и прожавио сам са вама заедне 11 тежких година.

Доће година 1861. Я сам онда у круговима, где сам имао прилике изјаснити се, препоручивао начело умерености своим суграђанима; ер я сам држао онда, као што и сада држим, да ако ми, народна странка -яки будемо, ние задатак наш освета, а ако се слаби осећамо, да ние у реду, неприятельске гвериле у отачбини нашой производити.

Я незнам, да ли ви точно прецизирану тако звану политичку вероизповест од мене захтевате? Я сам вам прошлост свою разложио, заключите по томе на будућност. Но ипак недржим за сувишно изрећи, да моя лозинка гласи: „Слобода, еднакост, братинство!“ Слобода без еднакости значи — привилегию; еднакост без слободе пак е или тиранство каквога конвента или е цезаризам ходећи на штакама бирократие. Братинство пак е оно, што особито у овой отачбини становнике разне народности и вере уедно споити и кое ће немогућним учинити, да народе отачбине ове икада когод види да ћулу братоубице Каина едан на другог дигну. Моя лозинка е далѣ: Слободна црква у слободной држави!

Из свих уста се чує речи „заедничке ствари!“ Да ове постое то признаю закони од године 1848 исто као и адресе од год. 1861. Моя намера неможе бити. да иза ових останем; али ни да далѣ од ньих одем, или с другим речима: персонална уния и обавлянѣ заедничких послова од случая до случая на начин, кои се тек мора пронаћи.

Найпосле явни терети! И я спадам и сувише у ону у нашой земльи разграненѣну класу осиромашаваюћих, те морам отворено признати, да сам себи поглавито као задатак ставио олакшанѣ явних терета, умноженѣ могућности тецива — при чему нарочито притежанѣ земльишта разумевам — и к томе іош изриком напоминѣм као главни услов, да нико и нигда о нашем новцу и крви нашой о нами а без нас несме решавати.“

— Коломан Гици држао е бирачима своима у Коморану следећу беседу:

Нећу вам разлагати програма нити поединости, него ћу само главну идею развити, кое се имамо у нашем политичном настояваню држати — Далѣ вели, да разборити становници Коморана, кои желе нѣгов избор, наравно ће предпоставляти код нѣга, да начело: Еднака права, еднаки терети за све грађане без разлике вере, рођеня, народности и грађанског положая, протегнути жели, да ће он бити поборник равноправности веровакона, одговорне мимистарске владе, слободне пресе и праве самоуправе жупания и слободних краљевских вароши на либералном основу, и да жали, што ово послѣднѣ без сваког узрока и против волѣ народа, до сада іош ние одобрено. Он држи подпуно задоволѣнѣ свих умерених захтеваня *народности немађарског евика* за праведно, паметно и неизбежно, и у томе ће тако далеко ићи, колико е год са обзиром на единство *политичке* народности и на единствену државну управу землѣ могуће. „Споминѣм далѣ — наставля Гици — пошто ће наше братске землѣ Ердель, Хрватска и Славония до скора саме о себи решити да то ньихово решенѣ са найвећим поузданѣм чекати и уважити валя.“

„*Основ нашег државног одношеня сачинява прагмашична санкция*; ова ние основни закон само наше отачбине, него е уедно и обострано обвезни свечани уговор између узвишене династие и Унгарске, и као такав може се само строго онако толковати, као што е у нѣму ясно изречено. Прави смисао прагматичне санкцие е овай: Землѣ унгарске круне с едне, а с друге стране остале наслѣдне землѣ и провинције Нѣговог Величества, премда су оне и по нашим законима правно у ньином одношеню изваньском као *една монархия* од свога заедничког монарха у скупу заступлѣне, сачиняваю у своим унутрашньим одношаима едне према другим, два, истина под владом едног заедничког монарха стоећа, неразлучна, али ипак едно од другог независна, самостална и само за мирно живлѣнѣ заедно и међусобну обрану обвезана државна тѣла, од коих свако опет више оделѣних земаля и провинция у себи садржава, Ово е земльиште, на кое е законодавство од год. 1848. стало не зато, да права народна умножи, него да та авитичка права осигура, кое е и сабор од год. 1861 за свое земльиште прогласио, на ком су оба дела монархие само заедином владаюћег монарха свезана, међу собом пак на основу праве еднакости стое, и само на том основу едан с другим у додир долазе. Међутим они се врло вараю, кои мисле, да е та свеза за снагу и благостанѣ или за уставни живот земаля преко Лайте, опасна; ер већ узаймни захтѣви, кои из заедности династие и из заедничког живленя, изтичу, сачиняваю тако снажну свезу, да тога стра нестати мора.“

— Наслов грчко-источног румунскогархиепископа и митрополита има услѣд н. в. решеня од 21. септембера овако гласити: „Архиепископ и митрополит грчко-источних Румуна у Угарской и Ерделю.“

— По званичном „Вин. Цтгу.“ наименовани су н. в. царским решенѣм од 17. септембера о. г. за велике жупане: барон Франц Вешеленьи старии у средньо-солнокеской, а граф Виктор Старай у земплинской, жупании; далѣ наименован е Венделин пл. Балайти за врховног капетана у окружию Язига и Кумана.

— Бечкой „Дебати“ являю с поуздане стране, да е Н. Величество Павлу Алмаши, кои е, као што е познато, с найвишим дозволенѣм у Карлсбаду ради употребленя купатила задржавати се могао, и кои е по истеченю двомесечног рока у Оломуц, место свога затвора повратио се, наймилостивие допустити изволело, да се код свое сестре, грофице Цирстин, и то на нѣном добру Блауда у Моравской задржавати може. — У слѣд овог дозволеня отишао е Алмаши іош 17. септембера из Оломуца у Блауду.

Троедна краљевина.

„Домобрану“ се из Горньих Карловаца од 3. т. м. слѣдуюћи противуставни догађай явля:

Капетан Рашић, заповѣдник вукманићке сатние, дао е 26 батина едноме до 50 година староме граничару, и то зато, што му се усуди тай човек у лице казати, да ће тражити далѣ правице, кад е неможе код нѣга добити. Тай га е стари граничар, како чуем, молио, да му сина, кои е имао од пуковника допуст, ослободи од муштре, али он то нехтеде и на то изусти речене ричи. Тай граничар Е. имаде болест, коя га по закону ослобађа од сваке тѣлесне казне, што е и лечник др. Д. и войнички ранарник по два пута казао, али тога се прописа ние држао г. Рашић, већ е дао овршити ту казан над кукавним старцем, тако, да му се крв появила. Сатние имаду право казнити само са 20 батина, кад се кривац формално обсуди, али старац задоби и 6 више, вальда као любимац.

Старац се обрати писменом молбом на светлога бана и притужи се на окрутну неправду. Молба е та дошла по свой прилици за очитованѣ у шаке реченога капетана Рашића, што му дакако небияше угодно. Ние ту питао Р. себе, имаде ли криво или право, него тражи он онога, кои е граничару Е. саставио притужбу.

Ови дана десио се у свом родном мѣсту вукманићке сатние нѣки клерик загребачке надбискупие, иначе честит младић и становао е код г. жупника Л.

Г. капетан Р. посумня, ние ли он написао ту молбу? и даде га войником к себи звати, те га сасвим дрзовито запита: ние ли он написао ту молбу? Клерик рече да ние. Али капетан Р. ктеде силом, нека призна, да е написао, будући да он познае нѣгово писмо; што клерик опет заниече, ер да ние у истину написао. Али капетан Р. ние био с тим задоволян, већ поступаюћи с клериком као с простим краишником, одлучи послати га под стражом у штокхаус у Карловац; грозећи му се, да би га могао као „винкелшрайбера“ онамо послати под баіонет има, али обзиром на то, што е добар „штудент“, да ће га послати на форшпану с едним капларом. (Велика милост.)

Све клерикове обране, да он као такав неспада под войничтво, небияху од никакве користи; капетан е Р. казао, да он нѣга сматра као граничара, дакле да спада под нѣгову надлежност, и да би га могао одма уврстити међу войнике, кад би хтео: или послати га у „бутурницу“, док доће по нѣга тай „форшпан“, али за сада нека иде чекати „форшпан“ у стражарницу. Млади клерик нехтеде ићи ни у стражарницу као затвореник без разлога, на што му капетан наложи, нека чека пред врати на клупи уз друге простаке. Но будући да би се и на том мѣсту изврго срамоти, понуди се клерик, да ће се сам представити у „Штокхаус“; на то г. Рашић иза свакаквих речи зовне инспекцию и наложи іой, нека га наполѣ извуче и пази на нѣга, док стигне „форшпан“; но дошавша стража, прости войник, иначе разборит човек, на кога учини утисак свештеничка хальина, остаде забунѣн незнаюћи шта да ради? Након више слични суровости одправи сатник клерика у другу собу, и наложи му че

кати. Около г. Рашића бияше іош неколико частника, кои бияху побледили над његовим поступком а и знатижељни граничари, кои бияше множтво ради „айнкасирунга“, нагрнуше око прозора.

Међутим явлено е све то г. жупнику, код кога е клерик становао, и он поити г. капетану Р, те му образложи у какве се неприлике ставља, дираюћи прво у недужна човека а друго у свећенички ред, с коим он ништа нема; капетан нехтеде ніпошто одступити, него обнови своє право о бутурници, баіонети итд. пред истим жупником, рекавши му, да би и њега у случаю кривде могао затворити.

На то дођу кола и одвезу мога клерика под стражом еднога каплара са попратницом у карловачки штокхаус.

Дошавши тако одпраћен у Карловац, даде о том клерик обавестити гг. надстойника самостана као и дубовачкога жупника и подяшпришта, дочим га разборити частник нехтеде ни примити у „штокхаус“ велећи му, да иде слободно куда хоће, ер да он неспада под войничтво, дочим е г. подяшпришт похрлио г. пуковнику, кои е, како чуем, корио поступак капетана Рашића, и рекавши клерику, да иде куд му воля.

Попратница е гласила: „Шалѣ се г. — у штокхаус, имате га примити и о том обавѣстити г. пуковника. Известие ће слѣдити.“

Тим е повређена част и углед свећеничкога тѣла а кад би се код нас у цивилу што таково збило, назвали би га ради „Missbrauch der Amtsgewalt“, што га г. Р. и почини. Било би време, да се шта учини за обрану и сигурност грађанства у краини, ер се од овог безоружани човек неможе ту бранити. А преч. ће духовни стол учинити вальда сходне кораке против такове незаконости.

Далмация.

Његово ц. кр. Величество е примаюћи молбу барона Мамуле, да се у станѣ мира постави, следеће найвише ручно писмо издало:

Любезни бароне Мамула! Одобраваюћи милостиво вашу молбу, да будете у заслужено станѣ мира пвставлени и решаваюћи вас од звания губернатора и командуюћег ђенерала у Моме кралѣвству Далмации, признаем верне и извредне услуге, кое сте за време од пол столећа у рату и у миру равном оданошћу чинили, као такођер и државничку разборитост и старанѣ, коим сте повереном вам земльом управљали, да ће, као што сам уверен, код народа те землѣ благодарни спомен спасоносног дѣлованя вашег остати. Као израз Мое найподпуние признатезности и Мое захвалности на тим заслугама, даруем вам характер Фелдцайгмайстора ad honores и векики крст Мога Леополдордена са войничком декорациом витежког крста уз опроштай такса. У Ишлу 20. септембра 1865. Франц Іосиф с. р.

Аустрия.

По бечким вѣстима „Пест. Лойда“ од 22. септ. обнародоваће „Вин. Цтг.“ ових дана наименованѣ графа Клам Мартинића за наместника у Ческой. Граф е по горньим вѣстима био у негдашнѣм умложеном државном савету, гди е у дружтву са садашньим дворским канцеларом Майлатом већу странку хисторично-политичних индивидуалитета заступио; одтуда, заузимаюћи се за хисторична права Ческе ступи у државни савет, али увидивши, да у овоме земльишта народним захтевима наћи неможе, био е први, кои е из овога изишао, и с тим и другима Чехима повода дао, да државни савет оставе. По преднаведеном ние дакле никакво чудо, што се овай политикер тако сяйног звания, као што е наместничество Ческе, прима.

Крайнска.

„Новице“ саобштаваю едан од 13. септембра датирани, од више словенских у Марбургу скуплених родолюба сачинѣни нацрт за политички програм, коега би се Словени држати имали. По том нацрту су захтеваня словенског народа 1), да се войводство Крайнска реинтегрира повратком Карста и Истрие, од коих е министар Бах године 1849. самовластно посебну круновину начинио; 2) да се словенско племе од далѣг одређеня осигура. У том погледу мора управа, заступничтво земальско и влада са обзиром на равноправност словенског народа сходно устроена бити. Што се управе тиче, у томе се следећи организми препоручую: мѣстна обштина, већа обштина (у кою ће спадати една или више парохия) и найпосле окружна обштина, кое последнѣ би се по примеру унгарских и хрватских жупания, садржаваюћи жительство од найманѣ 100.000 душа, ако е могуће едне народности, устроити имале, и кое би политичку управу и правосудство у првой инштанции као такођер и изборе за земальски сабор руководиле. Крайнска би се н пр. имала на 4 такова среза поделити. У обзиру на изборе за земальски сабор имали би у оним предѣлима, где осим Словенаца іош коя друга народност живи, изборни срезови по народности окружити и сваки непосредно по едног депутарца изабрати; у земальским саборима земаля у коима више племена живи требало би народне курие завести, и послови кои су међу кралѣвином Илириом и войводством Штаерском заеднички, имали би се на едном обштем сабору решавати; напротив би за решаванѣ државних послова у смислу октобарске дипломе имало постояти државно вѣће, састављено из депутираца земальских сабора. Наместничтво е у земльи орган државне владе за политичку управу; на челу управе групе земаля пак стои дворски канцелар, а на челу владе укупне државе министарство у Бечу.

Захтеваня у обзиру на равноправност односе се на учителѣ, свештенике и чиновнике, кои мораю словенски знати, или коима се има термин дати да словенски науче. Пучке школе треба да су народне; среднѣ пак да се по народностима подеднако устроє; за позитивно право треба да се словенске катедре оснуюу а код виших судова да се наместе саветници кои су словенском езику подпуно вешти. Да се овай програм у действо приведе има се дотична петиция послати а пре свега се има на земальском сабору око тога радити.

Русия.

У Петрбургу 19 септембра. И код нас се сада спрема едан удар, као што беше онай, кои е год. 1858. енглеско-индиску компанию укинуо и на нѣно место владу нѣног британског величества поставио. Рускоамериканска компания, коя сада руске колоние у Америки исключиво притежава, имала се 15. септембра у главной скупштини састати, да се посаветуе о неком од цара и државног савета одобреном проекту, кои е министар финансие израдио и коим се положай нѣн битно променюе. По проекту томе остаће компания и надалѣ административна власт у колониjама, имаће право заставе, право држати войску и ковати новац на и привилегию у обзиру на арендиранѣ жителя Русие и Сибирие за своя подузећа уживати. Што се пак нѣне политичке стране тиче биће управа дружтва заменѣна „генералном дирекциом колония“ кою ће влада наименовати; ова ће управом землѣ руковати и надзираће мере кое компания предузима; она ће бити подчинѣна министру морнарства и биће іой додан управни савет, сложен из чланова владе и компание. Компания се има обвезати, да ће на више места основати комтоаре ради меняня нѣног папирног новца. Урођеници кои од компание зависе, особито Алеути, ослобођаваю се од дужнога компании посла: они могу своє место пребиваня променити, без да су дужни од компание допуштенѣ за то искати. Поред урођеника имаде и населѣника, кои у будуће могу као и остали пришелци подпуно слободне концесие за притежанѣ земльишта добити. Са урођеницима ће управляти начелници (Топи), кое ће они сами бирати; населѣници ће такођер сами себи начелнике бирати, али изборе ових последньих зависе од потврђеня генералног директора колония. Сва трговина и индустрия биће у колонии слободна, само лов и трговина са кожама остае привилегия компание у границама законом прописаним. Изван ових граница е лов само населѣницима и руским подвйницима, а трговина са кожама свима Русима допуштена. Ново-Архангел на острову Ситка и Св. Паво на острову Кандияк, проглашую се за слободна пристаништа, где е увоз свake робе, изузимаюћи оруже, барут и пиће, руским и страним бродовима слободан. Доцние, ако буде нуждно добиће то право іош и друга века пристаништа. Жительи колоние остаю за сада ослобођени од пореза, компания пак неће бити као до сада ослобођена од пореза.

Књижевна изява.

На књигу: **„Бартенштайнов кратак извештай о „илирском“ народу и т.д.“** іош се ние скупило ни стотина предплатаца (код толиких моих приятеля!), а треба ми их 300 и више, да намирим штампарски трошак (реши. да вратим тога ради позаймлени новац).

С тога сам дакле приморан да продужим рок пренумерации, не били се іош когод предплатио, те га ево продужуем до Врачева (1. новембра н. к. о. г.)

Књига е готова (сложена е и коригирата), и само се за тим чека, да се зна, колико ће се егземплара штампати

Ако се пак и пре продужена рока онолико предплатаца скупи, колико треба да се трошак исплати, а оноће књига и пре изићи

Предплату нека изволе господа пренумеранти слати (и одяко) штампарии ерменской под моим именом (Mechitaristen-Congregations-Buchdruckerei in Wien, VII, Bezirk, Neubau, Mechitaristen gasse Nro. 4.) *)

У Бечу, о Крстовудне 1865.

А. Сандић.

*) Молим лепо сл. уредништва оних србских и хрватских новина, коя су ми любав учинила и књигу огласила, да и ово огласе.

У епископской книгопечатньи у Новом Саду изишли су и код Іосифа Кароля могу се добити за годину 1866.

ГОДИШЊАК 100 комада везани са штемплом 28 ф.
„ „ везани без штемпила 22 „
ЛАСТА 100 комада везани са штемплом — — 15 „
„ „ везани без штемпила — — 9 „
1 ГОДИШЊАК везан и штемплован 35 новчића.
1 ЛАСТА везана и штемплована . 18 новчића.

☞ Осим тога може се іош добити:
Неколико народни песама за на изуст по 10 нов.
Несмарица — — — — — — — 20 нов.

Бечка берза од 28. септембра.

Сребро — — — — — — — —	109. —
Дукати — — — — — — — —	5. 23

ЛУТРИЯ.

Темишварска од 7. окт. р мск.	90.	63.	73.	54.	67.
Будимска од 30. септе. римск.	31.	47.	88.	15.	56.

Станѣ воде на Дунаву.

Нови Сад 25 септ. 2 стопе 4 пал. Опада
Пешта 23 септ. 2 стопе 9 пал. Опада

ОГЛАСИ.

Обява.

Овдешня **типография Митрополитско Гимназиална**, даваће се путем явне лицитацие под аренду; лицитация ће се држати у гимназиялном зданию, гди е типография дне 11 (23) Окт. ове године, у 10 сати пре подне. Ближа условия могу се дознати у канцеларии патриаршеской.

К рловци, мес. Септ. 1865.

Управителство
67—2—3 фонда гимназие карловачке.

Обява.

Шандор Поповић, крояч у Бечкереку, намерава шити хальине за свештенике; зато се он, као познат вешт крояч препоручуе свима православним свештеницима кои би хальине правили, да се на њега обрате.

Налази се код куће у Томашевачкой улици брой 1916. а и код свию бечкеречки трговаца.

(68—2—3)

Дућан за издаванѣ.

У кући бр. 27 на пияци е дућан под цамером „код сребрног петла“ шпецерайске трговине од првог новембра 1865. п. р. за издаванѣ. Ближа известия код притажательке.

65—3—3

ПОЗИВ НА ПРЕДПЛАТУ

„Србобрана.“

С концем овог мѣсеца изтиче многим нашим предбройницима рок предплате. Зато како њих, тако и нове предбройнике учтиво молимо, да би изволили наново на лист овай предплатити.

Особито свештенство и учителѣ наше, кои су позвани, да у свему предњаче, што се народне просвете тиче, не пропуштамо по дужности позвати, да нам у скупляню предбройника рукапомоћ буду.

Лист е овай у време одборносинодске раднѣ *едини* био, у коме су се наша школска и црквена дѣла свестрано претресала. Он ће и одяко отворен и приступачан бити свакоме родолюбу, кои искрено и свойски жели у корист нашег црквенонародног живота радити.

А почем найвишим царским манифестом и сазиванѣм угарског сабора за све народе аустрийске, пак и за нас Србе, нова ера започинѣ, почем светли цар све своє народе позива, да сами себи здание лепше будућности на саборима преко свога законитог заступничства подигву: то ће радня свию сабора, а ос бито *угарског* и *хрвашског* за наш народ не само здраво занимльива, него и од непрорачунѣних и непрегледних послѣдица бити.

Лист ће овай, по имену и позиву своме ову саборску радню не само из *прве* руке саобштавати, него е свагда са *србског* гледишта претресати и спроводити, по своме собственои увѣреню.

Ми се надамо, да ће у овако важним државним и народним моментима, кад се судба народа рѣшава, све себичне страсти онемити, и све фракцие, коих на жалост и на велику несрећу народа нашег код нас много има, престат и у *едно се народно мнѣние* родолюбиво спонити.

За време сабора издават' ћемо и *прилоге*, а ако се доволяи брой предплатника яви, „Србобран“ ће почети недељно *трипуша* излазити.

Цѣна листу остае стара. За четврт год. 2 ф, 50 нов.

Уредничство „Србобрана“

Уредник и издаватель Петар Пинковић.

Брзотиском Игнята Фукса у Новоме Саду.